

Agendapunt:
Beleidsprogramma: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Portefeuillehouder: Wethouder R.W.M. Böhmer
Zaaknummer: 2465-2020:590810 - 2020

Aan de Raad.

Onderwerp

Concept bod Regionale Energie Strategie (RES) Noordoost Brabant

Advies

In te stemmen met:

1. het regionale concept bod voor 2030 bestaande uit:
  - o 5,5 PJ (= 1,5 TWh) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit
  - o 11% besparing van elektriciteit en warmte
  - o 3 PJ hernieuwbaar op te wekken warmte.
2. de lokale opgave RES voor 2030 van 0,072 PJ (=0,02 TWh) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit voor onze gemeente, als bijdrage aan het regionale concept bod en de landelijke doelstellingen, zoals opgenomen in de Concept RES Noordoost Brabant;
3. de leidende principes voor regionale samenwerking in de RES Noordoost Brabant;
4. het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

Inleiding

Met de Klimaatwet, die in december 2018 met grote meerderheid werd aangenomen in de Tweede Kamer, geeft de Nederlandse overheid invulling aan het akkoord van Parijs. De Klimaatwet stelt het doel dat Nederland in 2030 49% minder CO₂ uitstoot ten opzichte van 1990. In 2050 moet deze CO₂-reductie 95% zijn. Om deze doelstelling te realiseren, heeft het kabinet in juni 2019 een pakket aan maatregelen vastgesteld in het nationaal Klimaatakkoord. Dit pakket is de uitkomst van overleg met vertegenwoordigers van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, provincies, waterschappen en gemeenten. Onderdeel van het Klimaatakkoord is de afspraak dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. De RES is een bod van de regio aan het Rijk waarin staat hoe de regio bijdraagt aan de doelen van het nationaal Klimaatakkoord. De RES bevat een inventarisatie van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot van de regio. Daarnaast staat in de RES een overzicht van lopende projecten, plannen en strategische keuzes voor de korte en lange termijn. De focus ligt op het 1) opwekken van duurzame elektriciteit, 2) energiebesparing en de 3) nieuwe vormen van warmte in de gebouwde omgeving. Gemeenten, de provincie, waterschappen en netbeheerders hebben samen de verantwoordelijkheid om de gestelde opgave op tijd te realiseren. De RES Noordoost Brabant heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050.

In mei 2019 heeft uw raad het Bestuurlijk startdocument RES Regio Noordoost Brabant vastgesteld. Hierin is het proces voor de komende jaren geschetst. Met de vaststelling van het startdocument heeft u kaders meegegeven voor het vaststellen van de RES Noordoost Brabant. Binnen deze kaders is de Regionale Stuurgroep RES Noordoost Brabant van start gegaan. In de regionale stuurgroep zijn alle gemeenten, de provincie, netbeheerders en waterschappen vertegenwoordigd.

In de RES wordt weergegeven welke bijdrage de regio gaat leveren aan de CO₂-doelstelling van de rijksoverheid: 49% minder CO₂ in 2030. De RES draagt bij aan deze doelstelling door het realiseren van opwek van hernieuwbare elektriciteit en hernieuwbare warmte voor de

gebouwde omgeving. De totstandkoming van de RES is een dynamisch proces voor de langere termijn. “Pionieren en ontdekken” staan hierin centraal. De RES wordt daarom de komende jaren in stappen verder ingevuld. De Concept RES Noordoost Brabant die nu voorligt is de eerste stap. De concept RES-en van alle regio’s zullen in 2020 worden doorgerekend door het Planbureau voor de leefomgeving (PBL). De optelsom van de concept-RES-en van alle regio’s moet voldoende zijn om de landelijke doelstelling te realiseren. Het resultaat van deze doorrekening is de basis voor de RES Noordoost Brabant 1.0. Hierin zal het definitieve bod van onze regio worden vastgelegd. Met versie 1.0 komen we in het voorjaar van 2021 bij u terug. Pas dan is de opgave definitief. In de jaren daarna wordt de RES tweejaarlijks geëvalueerd. Indien nodig wordt de strategie bijgesteld en opnieuw aan u voorgelegd.

Namens de regionale stuurgroep RES vragen wij aan uw raad om de Concept RES Noordoost Brabant vast te stellen. Hiermee committeert u zich aan

- het regionale concept bod,
- de opgave van 0,072 PJ (=0,02 TWh) aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit voor onze gemeente (dit is op basis van de huidige uitgangspunten gelijk aan 2 windturbines OF 28 ha zonneweide),
- de leidende principes en
- het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en gebiedskeuzes, gericht op de realisatie van de RES opgave.

Beoogd effect

Op regionaal niveau invulling geven aan de in het Klimaatakkoord gemaakte afspraken over de RES, om zo bij te dragen aan het behalen van de landelijke CO₂ doelstellingen voor 2030 en 2050.

Argumenten

1.1 Eerst de gezamenlijke opgave vaststellen.

In de regio’s komen de energiestrategieën de komende jaren stapsgewijs tot leven. In deze eerste stap wordt het “concept bod” van onze regio vastgesteld. De opgave is gebaseerd op het principe: “wat we zelf gebruiken wekken we zelf op”. Op dit moment wordt 12,3 PJ elektriciteit gebruikt in de regio. Hierop denken we 11% te kunnen besparen in 2030 (ten opzichte van 2017). Daarnaast zal de elektriciteitsvraag groeien in de toekomst, door onder andere elektrische auto’s en andere warmteoplossingen. Om in 2050 uiteindelijk te voorzien in onze eigen behoefte moeten we in de regio in 2030 ongeveer 5,5 PJ (1,5 TWh) elektriciteit hernieuwbaar opwekken.

2.1 De individuele opgaven in elektriciteit per gemeente zijn afgeleid van het huidige energieverbruik van de regio.

De regionale opgave is in de Concept RES Noordoost Brabant vertaald naar een opgave per gemeente. Dit is de lokale resultaatverplichting. Naast het energieverbruik is hierbij gekeken naar de besparingsambitie in 2030 en de energieprojecten die op basis van vastgesteld beleid zullen worden gerealiseerd. De zogeheten “pijplijn-projecten”. Duurzame opwekking van warmte is hierin een nieuwe opgave, naast duurzame elektriciteitsopwekking en energiebesparing.

3.1 Gemeenten werken de komende jaren zelf aan hun eigen opgave. Zij kunnen dit indien gewenst samen met andere gemeenten in de regio oppakken.

Dit is vastgelegd in de leidende principes voor regionale samenwerking. Bij elk project, lokaal of regionaal, is eerst de lokale democratie aan zet. Gemeenten die om allerlei redenen hun eigen opgave niet alleen kunnen realiseren zullen hierin samenwerking zoeken met omliggende gemeenten. Door ruimte, kennis en financiële kracht te bundelen kunnen deze gemeenten toch aan hun opgave voldoen. Grenzen zijn hierbij niet absoluut. Er kan ook worden samengewerkt met buurgemeenten die in een andere RES-regio liggen. Energieprojecten die samen met andere gemeenten worden gestart, bieden in sociaal en

economisch opzicht kansen voor versterking van de regio. Afspraken daarover kunnen worden verwerkt in een bijgestelde RES.

4.1 Het afwegingskader biedt een handvat voor lokale afwegingen en besluitvorming.

Het is een leidraad, waarvan gemeenten gebruik kunnen maken, aanvullend op de eigen kaders. Bij het maken van de lokale keuzes zijn de gemeenten aan zet. Hoewel de afwegingen lokaal kunnen afwijken, staan we als gemeenten voor dezelfde uitdagingen. Het afwegingskader gaat uit van 5 pijlers: potentie, maatschappelijke acceptatie, koppelkansen, kosten en baten, en landschap. We houden rekening met de waarden van landschap en omgeving. We beperken de maatschappelijke kosten en proberen lusten en lasten van de energietransitie zo goed mogelijk te verdelen. Grootschalige energieprojecten kunnen op een beperkt aantal locaties worden gerealiseerd. En we willen koppelkansen benutten door de energietransitie te verbinden met onder andere de landbouwtransitie en natuurontwikkeling. Met het uniform afwegingskader kunnen alle partijen structuur aanbrengen in hun lokale besluitvormingsproces.

Kanttekeningen

1.1 Een energietransitie voor iedereen is een basisvoorwaarde voor voldoende draagvlak.

Duurzame energie en klimaatneutraal wonen mag niet alleen bereikbaar zijn voor een kleine groep. Een klimaat neutrale samenleving moet voor iedereen, van huurder tot woningeigenaar bereikbaar zijn. We gaan particulier initiatief via energiecoöperaties/lokale initiatieven stimuleren. Daarnaast gaan we samenwerken met woningcorporaties met als doel om voor huurders energiebesparing aantrekkelijk te maken. Resultaten hiervan komen steeds terug in een geactualiseerde RES.

1.2 Netbeheerders zullen de nodige voorzieningen gaan treffen.

De extra opgewekte hernieuwbare energie moet door het net kunnen worden verwerkt. Enexis heeft een aantal scenario's in het kader van de Concept RES Noordoost Brabant doorgerekend. Hierbij stond de vraag centraal wat de impact is van een aantal scenario's op het net. En wat de benodigde aanpassingen van het net kunnen gaan betekenen in termen van tijd, geld en ruimte. Een eerste analyse laat zien dat er in Noordoost-Brabant op korte en middellange termijn aanpassingen nodig zijn aan het net om de beoogde duurzame opwek te kunnen transporteren.

Bij de planning en fasering van energieprojecten sluiten we steeds aan op de beschikbare transportcapaciteit op het net. We zullen daarom met de regio en met Enexis en TenneT blijven samenwerken om lokale en regionale energieprojecten te laten toetsen en mogelijk te maken. Omdat het net regio-overstijgend is zullen we bovendien afstemming zoeken met de omliggende RES-regio's.

Financiën

De vaststelling van het concept bod voor de RES heeft voor nu geen financiële consequenties. De opgave in de Concept RES Noordoost Brabant is de basis voor lokale energieplannen. Deze concrete plannen zullen de komende jaren steeds met een financiële onderbouwing aan uw raad worden voorgelegd. In deze plannen worden ook de verbanden gelegd met lokale en regionale landschaps- en omgevingsvisies. Wij gaan er vanuit dat de gemeenten de komende jaren voldoende financiële middelen ontvangen om de energietransitie mogelijk te maken.

Afstemming gemeente Uden

Op basis van het protocol met de gemeente Landerd valt dit advies onder de "lichte" procedure. Dat betekent dat het collegeadvies zowel ambtelijk als met de betreffende wethouder van de gemeente Uden is afgestemd.

In het kader van de gemeentelijke herindeling hebben we bewust gekozen om op het gebied van Duurzaamheid, Klimaat en Energie gezamenlijk op te trekken. Samen met de gemeente Uden bewandelen we dezelfde weg om uw raad voor te bereiden op de besluitvorming van de concept RES. In nauwe samenwerking met Uden zijn we al gestart met het vervolgproces,

namelijk een gezamenlijke visie en beleidskader (een "Maashorstvisie") voor grootschalige opwekking van duurzame energie.

Communicatie

Langs diverse lijnen en niveaus zal een communicatiestrategie worden ontwikkeld. Door de rijksoverheid en de provincies zijn al campagnes gestart. Gemeenten hebben echter ook lokaal een opdracht om de energietransitie uit te dragen en hiervoor draagvlak te creëren. De communicatie-behoefte verschilt per gemeente of regio. Maar we blijven hierin wel samenwerken en elkaar faciliteren. Of het nu gaat om de opgave of het lokale maatregelenpakket voor de komende jaren. We gaan over de concrete maatregelen en projecten in de komende jaren het gesprek voeren. Met alle belanghebbenden, van jong tot oud, van bedrijven tot maatschappelijke instellingen, kortom, met de gehele samenleving. Wil de energietransitie van de grond komen, dan zal in de samenleving de noodzaak moeten worden gevoeld.

Uitvoering

Onderstaande projecten draaien al in de gemeente Landerd.

- *Energie- en Klimaatagenda 2020-2021 Gemeente Landerd*

De gemeente Landerd volgt de RES NOB en wil actief invulling geven aan de besparingscomponent van 1,5% per jaar. Dat is een hele grote opgave. We leggen hierbij de focus op:

1. Vermindering van het energiegebruik, vervolgens op
2. "Zon op dak" en tenslotte
3. Kleinschalige opwekking op de grond voor privé en lokaal gebruik; lusten en lasten voor de eigen inwoners van Landerd.

Om het besparingsdoel van 1,5 % per jaar (dit is in totaal 35 TJ) in de komende 2 jaren te kunnen realiseren én om gevolg te geven aan de uitkomst van de Klimaatstresstest 2020 zijn we begonnen met de uitvoering van projecten en activiteiten die we hebben benoemd in de "Energie- en Klimaatagenda 2020-2021 Gemeente Landerd". Het uitvoeringsprogramma bevat projecten op de thema's Regionale Samenwerking, Energie en Klimaatadaptatie.

- *Beleidskader grootschalige opwekking duurzame energie*

In nauwe samenwerking met de gemeente Uden zijn we een proces gestart om te komen tot een gezamenlijke visie en beleidskader voor grootschalige opwekking van duurzame energie. Dit kader is nodig om onze RES-opgave te kunnen realiseren.

- *Communicatiecampagne energiebesparing particuliere woningen*

Het hele jaar 2020 is er een communicatiecampagne waarin de gemeente samen op trekt met de projectpartners via social media, gemeentelijke informatiekanaalen en huis aan huis bladen. Deze campagne wordt samen opgezet met en uitgevoerd door ons Energieloket Brabant Woont Slim (BWS). In de campagne wordt uitleg gegeven over energiebesparende oplossingen en activiteiten die staan te gebeuren.

De specifieke doelgroep van deze campagne zijn de 4800 particuliere woningbezitters van onze gemeente. We willen bewustwording creëren en de woningbezitter aanzetten tot het verduurzamen van de eigen woning.

Bijlage(n) digitaal

1. Concept-RES regio Noordoost-Brabant met 6 bijlagen

Zeeland, 10 maart 2020

Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode

M.C. Bakermans